

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobkyně **K. Y.**, zastoupené Mgr. Tomášem Císařem, advokátem se sídlem Praha 2, Vinohradská 22, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 936/3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 3. 5. 2016, č. j. 32 A 7/2016 - 41, o návrhu žalobkyně na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se přiznává** odkladný účinek.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Brně svým rozsudkem ze dne 3. 5. 2016, č. j. 32 A 7/2016-41, zamítl žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 2. 2016, č. j. MV-150312-8/OAM-2015, kterým žalovaný zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie, Příjímacího střediska Zastávka ze dne 10. 9. 2015, č. j. CPR-13991/ČJ-2015-931200-SV. Naposledy uvedeným rozhodnutím bylo žalobkyni podle § 119 odst. 1 písm. c) bodu 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), uloženo správní vyhoštění s tím, že doba, po kterou jí nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie, byla stanovena na jeden rok.

Rozsudek městského soudu napadla žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včasnou kasační stížností, ve které současně podle § 107 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), ve spojení s § 73 s. ř. s., požádala o přiznání odkladného účinku této kasační stížnosti. V rámci odůvodnění své žádosti stěžovatelka uvádí, že již samotný fakt, že by musela opustit Českou republiku, pro ni představuje zásadní újmu, násobenou znemožněním účasti na soudním řízení. Může-li zásadní újmu přivodit již bezprostřední vykonatelnost správního rozhodnutí a spojil-li zákonodárce odkladný účinek s žalobou proti tomuto rozhodnutí, není podle názoru stěžovatelky důvod, aby odkladný účinek nebyl přiznán rovněž kasační stížnosti proti rozsudku krajského soudu. Stěžovatelka se domnívá, že přiznáním odkladného účinku nemůže vzniknout újma jiným osobám a že jeho přiznání nebude ani v rozporu s veřejným zájmem. Má naopak za to, že ve veřejném zájmu je zachovat všechna její procesní práva, zejména právo na spravedlivý proces, jehož součástí je i právo účastníka řízení vystupovat osobně v soudním řízení, být v kontaktu se svým zástupcem a udělovat mu pokyny pro výkon zastoupení; v tomto názoru se opírá o usnesení zdejšího soudu ze dne 18. 8. 2011, č. j. 5 As 73/2011 - 100 (všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z <http://www.nssoud.cz>).

Stěžovatelka je přesvědčena, že její situace je obdobná té, kterou řešil Nejvyšší správní soud v naposledy citovaném rozhodnutí, a že se do této situace dostala na základě protiprávního postupu soudu. Rovněž nelze podle jejího názoru přehlížet, že v případě nuceného opuštění České republiky bude vytržena z domovského a rodinného prostředí, bude muset vynaložit značné náklady na cestu do vlasti a pobyt v ní a kromě toho i opětovné cestovní výdaje v souvislosti s (nejistým) návratem do České republiky, bude-li s kasační stížností úspěšná. Tyto komplikace se stěžovatelce jeví jako neúčelné, nepřiměřené a předčasné a lze jim předejít právě za pomoci institutu odkladného účinku kasační stížnosti. Závěrem kasační stížnosti stěžovatelka doplňuje, že jediným jejím pochybením a možným zásahem do veřejného zájmu byl její krátkodobý nelegální pobyt, aktuálně podrobený přezkumu.

V doplnění návrhu na přiznání odkladného účinku stěžovatelka rozvedla, že na území České republiky žije prakticky celá její rodina, a to nejen její manžel (pan A. Y.), ale rovněž tři synové (L. Y., S. Y., E. Y.) a dva švagři (S. Y. a M. Y.); všichni společně s rozsáhlými rodinami čítajícími manželky a děti. Uvedený výčet rodinných příslušníků, na nichž je stěžovatelka závislá nejen citově, ale i materiálně, dokládá existenci stabilního a rozsáhlého rodinného zázemí. Naproti tomu ve vlasti žije pouze jeden syn a jedna dcera stěžovatelky, s nimiž se však stěžovatelka aktuálně nestýká z náboženských důvodů; právě tyto náboženské rozdíly a z nich pramenící rozepře, stejně jako nepříznivá ekonomická situace syna a dcery jsou důvodem, proč stěžovatelka nemůže pro případ návratu do vlasti počítat s jejich pomocí. Na druhou stranu, rodinná soudržnost je zárukou, že se stěžovatelka nestane zátěží pro sociální systém České republiky.

Žalovaný navrhuje zamítnutí uvedeného návrhu, neboť má za to, že účinky pravomocného rozhodnutí neznamenají pro stěžovatelku žádnou zásadní újmu. Přiznání odkladného účinku je vyhrazeno pouze pro ojedinělé případy, nikoli pro situace, v níž se ocitá každý stěžovatel v případě, že jeho kasační stížnost odkladný účinek nemá *ex lege*. Zrušení správního rozhodnutí na podkladě kasační stížnosti pokládá žalovaný za pouhou ničím nepodloženou spekulaci a nesouhlasí ani s námitkou, že vycestováním by bylo stěžovatelce upřeno právo na spravedlivý proces; to je zaručeno ustanovením § 122 odst. 2 zákona o pobytu cizinců, který zakotvuje možnost cizince dát se zastoupit v řízení advokátem, který bude hájit jeho zájmy. Závěrem žalovaný zdůrazňuje, že se stěžovatelka dostala do nevýhodné situace sama vlastním jednáním, nikoli činností soudu. Pobývala-li tedy na území České republiky bez platného víza nebo povolení k pobytu, porušila platný právní řád, a tudíž i případné další důsledky (finanční náklady s tím spojené) nelze dávat do souvislosti se soudním rozhodnutím. Ze všech těchto důvodů žalovaný navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnosti odkladný účinek nepřiznal.

Podle § 107 odst. 1 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) platí, že *kasační stížnost nemá odkladný účinek; Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Ustanovení § 73 odst. 2 až 5 se užíje přiměřeně.*

Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. platí, že *soud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.*

Po zhodnocení důvodů uváděných stěžovatelkou dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti jsou v daném případě naplněny.

Nejvyšší správní soud při rozhodování o návrhu na přiznání odkladného účinku reflektuje jednak hledisko *veřejného zájmu*, při současném porovnání *újmy stěžovatele* (nebude-li odkladný účinek přiznán) s možnou *újmou, která by mohla vzniknout jiným osobám* (bude-li odkladný účinek přiznán). K přiznání odkladného účinku může tedy kasační soud přistoupit teprve poté, osvědčí-li, že újma stěžovatele, jako důsledek nepřiznání odkladného účinku, by byla nepoměrně větší případné újmě jiné osoby, bylo-li by takovému návrhu vyhověno.

Důvody možného vzniku *nepoměrně větší újmy* stěžovatele oproti jiným osobám jsou přitom vždy subjektivní, závislé zásadně na osobě a situaci stěžovatele. Z právě uvedeného plyne, že stěžovatel nese také břemeno tvrzení; očekává se tak od něj uvedení konkrétních a relevantních tvrzení a podrobné rozvedení, v čem konkrétně tuto možnou újmu spatřuje a jakou intenzitu případná újma má (srov. např. usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 6. 2. 2013, č. j. 45 A 4/2013 – 29, publikované pod č. 2852/2013 Sb. NSS). Toto břemeno, jak vyplývá z žádosti o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, stěžovatelka unesla, neboť důvody vzniku újmy v kasační stížnosti zdejšímu soudu srozumitelně předešla.

Stejnou měrou pozornosti je ovšem třeba reflektovat, že institut odkladného účinku má zcela mimořádnou povahu. Kasační stížnost proti rozhodnutí soudu ve správním soudnictví není řádným opravným prostředkem, u něž by bylo možno odkladný účinek bez dalšího očekávat. Přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti odnímá dočasně kasační soud před vlastním rozhodnutím ve věci samé právní účinky pravomocnému rozhodnutí krajského soudu, na které je jinak třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není jako celek zákonným postupem zrušeno. Tento postup proto musí být vyhrazen pouze pro výjimečné případy.

Co se týče konkrétních důvodů, o které stěžovatelka svou žádost opírá, zde vychází Nejvyšší správní soud ze shora nastíněného práva účastníka hájit svá práva v řízení o kasační stížnosti nejen prostřednictvím zvoleného právního zástupce, kterému bude udělovat konkrétní pokyny, ale i osobně. Právě z těchto důvodů by měla být vyhoštěvanému cizinci obvykle zachována možnost setrvat na území ČR i po dobu následného kasačního řízení. Pro případ, že by byla stěžovatelka se svou kasační stížností úspěšná, skutečně nelze vyloučit příčinnou souvislost mezi důsledky realizace žalobou napadeného vyhoštěvacího rozhodnutí a možným vznikem bezprávné újmy stěžovatelky. Takovou újmu lze (z povahy předmětného správního rozhodnutí) zásadně považovat za velmi výrazně zasahující právní sféru stěžovatelky, často i s nevratnými důsledky. Z tohoto důvodu ostatně přiznává § 172 odst. 3 zákona o pobytu cizinců *žalobě* proti rozhodnutí o správním vyhoštění odkladný účinek na vykonatelnost napadeného rozhodnutí *ex lege* (s výjimkou případů vyhoštění cizince z důvodu ohrožení bezpečnosti státu). Nelze přitom nalézt rozumný důvod, pro který by mělo pro řízení před kasačním soudem platit něco jiného.

Dále, jakkoli nelze zcela vyloučit, že by v souvislosti se systací účinků správního rozhodnutí mohla hrozit újma jiné osobě, Nejvyšší správní soud takovou možnost považuje za nepravděpodobnou, neboť žádné indicie tomu v posuzované věci nenasvědčují. Lze tedy považovat za splněnou i druhou podmínku pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, a sice že dalším setrváním stěžovatelky na území ČR nemůže jiným osobám hrozit nepoměrně větší újma, než ta, kterou je ohrožena stěžovatelka, nebudou-li účinky předcházejících (soudních i správních) rozhodnutí sistovány.

Nejvyšší správní soud konečně posoudil návrh na přiznání odkladného účinku i z hlediska zbývající podmínky stanovené v § 73 odst. 2 s. ř. s. Neshledal přitom žádné skutečnosti, pro které by přiznání odkladného účinku bylo v *rozporu s důležitým veřejným zájmem*. Stěžovatelka především

nebyla vyhoštěna z důvodu ohrožení bezpečnosti státu; byla sice vyhoštěna podle § 119 odst. 1 písm. c) bodu 2 zákona o pobytu cizinců, zdejší soud však v konkrétních skutkových okolnostech souzeného případu neshledal žádnou okolnost, pro kterou by ve stěžovatelčině dočasném setrvání na území České republiky do doby rozhodnutí o její kasační stížnosti musel být spatřován rozpor s důležitým veřejným zájmem. Bez významu přitom není ani fakt, že předmětná věc musí být soudy řešena přednostně (§ 56 odst. 3 s. ř. s., § 120 s. ř. s.) a doba, po kterou budou sistovány účinky rozsudku krajského soudu (potažmo rozhodnutí žalovaného) tak bude jen krátká.

Z uvedených důvodů proto zdejší soud podle § 107 s. ř. s., ve spojení s § 73 odst. 2 s. ř. s., kasační stížnosti odkladný účinek přiznal. Vzhledem k tomu, že žaloba stěžovatelky proti pravomocnému rozhodnutí o jejím správním vyhoštění měla *ex lege* odkladný účinek, přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti se fakticky dočasně obnovuje zákonný odkladný účinek žaloby proti rozhodnutí o správním vyhoštění. Přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti nicméně Nejvyšší správní soud žádným způsobem nepředjímá své rozhodnutí o věci samé.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. července 2016

Mgr. Radovan Havelec v
předseda senátu